KURSRAPPORT KURS 10/ 2019 TANDLÄKARUTBILDNINGEN.

Gunnel Svensäter (examinationsansvarig)

Utvärderingsformer och deltagande

Kursrapporten baserar sig till stora delar på resultat från den skriftliga examinationen och den muntliga utvärderingen av Kurs 10. Denna ägde rum gruppvis den 29 maj 2018. Deltagandet var högt – 57 av 59 studenterna deltog i diskussionen. Den skriftliga kursutvärderingen distribuerades aldrig till studenterna på grund av speciella administrativa skäl och därför saknas gedigna resultat från summativ kursutvärdering. I ett försök att reparera skadas gjordes ett utskick till före detta K10-studenter och de 11 svar vi fick in har tagits i beaktande. Examinationsansvarig har intervjuat kursansvarig och klinikansvarig för Kurs 10 för att kunna presentera deras synpunkter explicit.

Måluppfyllelse enligt studenterna

Uppfyllelse av lärandemålen som finns angivna i kursplanen är generellt sett tillfredställande för Kurs 10. Samtliga 11 studenter som besvarat kursutvärderingen angav att de anser sig uppfylla 55 av de 66 lärandemålen i hög grad/ganska hög grad /någon grad. En detaljerad redovisning av måluppfyllelse ges i Bilagan till dena rapport.

Det är glädjande att konstatera att samtliga studenter uppger att de i hög/ganska hög grad uppnått nedanstående lärandemål.

Kunskaper (av totalt 29 lärandemål);

- visa kunskap om sambandet mellan tandhälsa, speciellt parodontit, och förekomsten av hjärtkärlsjukdom såväl ur ett individ- som från ett samhällsperspektiv
- beskriva hur en panoramaröntgenbild skapas
- redogöra för barnhälsovårdens preventiva och rådgivande roll och hur den kan utöva inflytande på tandhälsan

Färdigheter och förmåga (av totalt 21 lärandemål);

- visa förmåga att kunna agera på ett riktigt sätt i behandlingssituationen vid ingrepp hos patienter med blodsmitta
- i ett helhetsperspektiv kunna omhänderta, diagnostisera, förebygga, behandla, prognostisera och utvärdera patienter med vanligt förekommande orala sjukdomar
- följa bettutveckling på barn och ungdomar och identifiera de tillstånd som bedöms behöva ortodontisk specialistvård
- uppfatta livshotande situationer i tandvårdssituationen och vidta adekvata åtgärder för patienten
- självständigt och med evidensbaserat förhållningssätt omhänderta och behandla barn och ungdomar med olika tandvårdsbehov

Värderingar och förhållningssätt (av totalt 16 lärandemål)

- har förmågan att resonera etiskt kring vilken vårdnivå som kan vara rimlig med hänsyn taget till föreliggande multisjuklighet och kanske begränsad återstående livslängd

- förhåller sig kritiskt och analyserande till egna kunskaper, färdigheter och attityder och är positiv till att utveckla kompetens
- har självkännedom och empatisk förmåga
- har förmåga till ett professionellt och etiskt förhållningssätt och därmed värna om och respektera patientens behov
- har förmåga till ett etiskt och professionellt förhållningssätt gentemot patienter och deras närstående
- bemöda sig om hög kvalitet på egen insats

Bristande måluppfyllelse kan konstateras för nedanstående lärandemål där mer än en tredjedel av studenterna finner sig inte alls uppnått eller endast i ringa/någon grad uppnått lärandemålen.

Kunskaper;

- beskriva hur facialisnerven kan påverkas av sjukliga förändringar
- ge exempel på de vanligaste öronsjukdomarna
- redogöra för aspekter på ekonomi och organisation som är av betydelse för tandvården såväl i ett nationellt som ett internationellt perspektiv
- beskriva variationer i hälsobegrepp, hälsosyn och hälsouppfattning avseende oral hälsa i ett globalt perspektiv
- beskriva begreppet vårdkvalitet och hur kvalitetsutveckling av tandvård kan genomföras

Färdigheter och förmåga;

- visa förmåga att utnyttja tillgängliga vårdresurser på ett optimalt sätt och utveckla vårdkvalitet
- värdera tandvårdens regelverk ur ett samhällsperspektiv

Värderingar och förhållningssätt

- inga

Det framgår klart att studenterna värderar sin måluppfyllelse för färdigheter/förmågor/värderingar/förhållningssätt betydligt högre än sin uppfyllelse av kunskapsrelaterade lärandemål. Orsaken till detta är inte känd.

Intressant är att studenterna värderar högt att man ’förhåller sig kritisk och analyserande till egna kunskaper, färdigheter och attityder och är positiv till att utveckla kompetens’ vilket inte resultatet av den skriftliga examinationen visade. Samma sak gäller för lärandemålet att ’i ett helhetsperspektiv kunna omhänderta, diagnostisera, förebygga, behandla, prognostisera och utvärdera patienter med vanligt förekommande orala sjukdomar’.

Måluppfyllelse enligt skriftliga examinationer

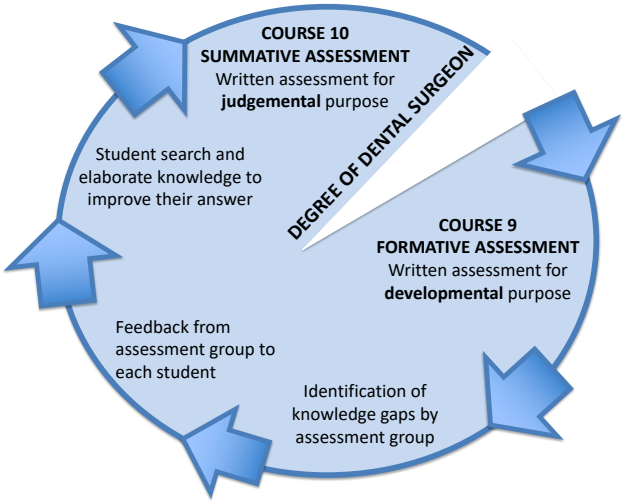
För tandläkarutbildningen liksom för andra högre utbildningar finns förtydliganden i högskoleförordningen. I några målbeskrivningar för tandläkarexamen är vetenskap och beprövad erfarenhet tydligt uttryckt. Det är dessa som ligger till grund för den skriftliga examinationen på Kurs 9 och 10.

- visa kunskap om odontologins (områdets) vetenskapliga grund och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen

- visa förmåga att kritiskt och självständigt granska, bedöma och använda relevant information samt att på vetenskaplig grund diskutera nya fakta, företelseer och frågeställningar

- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens

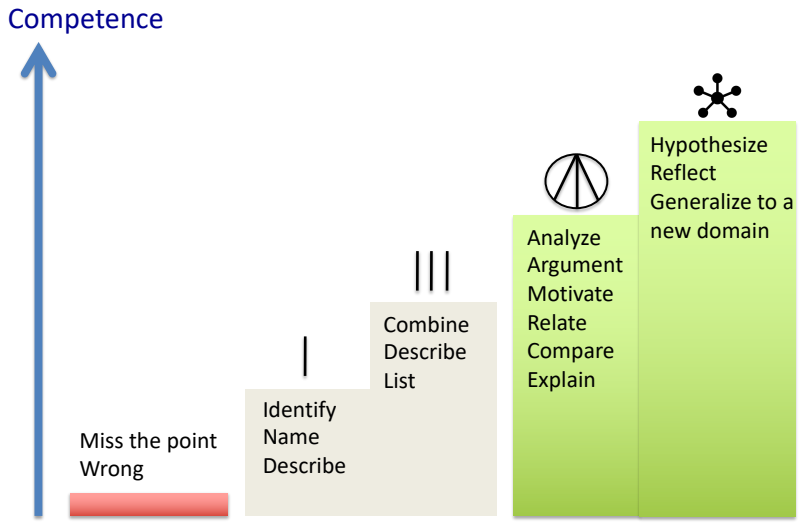
För att pröva, bedöma och utvärdera studenternas förmåga att uppfylla examensmålet 'visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens' använder vi oss av nedanstående design vid de skriftliga examinationerna för tandläkarstuderande som går sitt sista år av sin utbildning (Kurs 9 och Kurs 10).

Vid examinationen på Kurs 10 ges studenterna möjlighet att på nytt besvara samtliga frågor (Qs) som hör till det/de kliniska scenario(s) där de inte uppnådde tillfredställande resultat på Kurs 9. De förutbestämda kriterierna för bedömning av svar på Qs är samma för Kurs 9 och Kurs 10 och används av samtliga ansvariga lärare vid rättning av svar. Kriterierna är följande:

Incorrect. Misses points. Incomplete.	
Descriptive without motivations or arguments. Collection of correct items. Simple naming and listing a 'shopping list'.	
Explanation of causes. Explanation of preventative strategy. Motivation of treatment strategy. Integration of data. Analysis. Applications.	

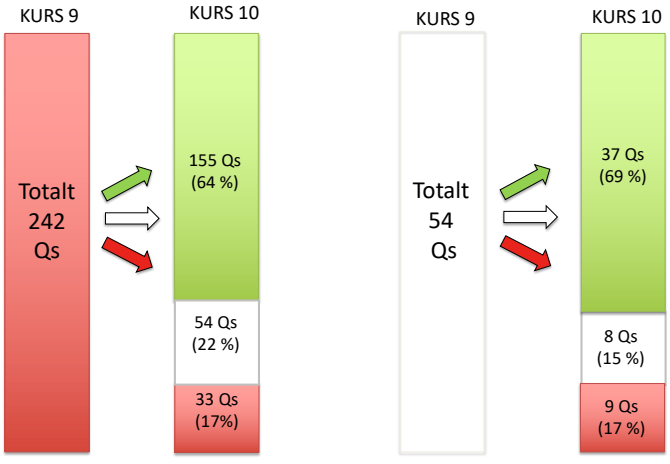
Denna bedömning av svar tar sin utgångspunkt i SOLO-taxonomi så som den presenteras av Biggs 2003. Den högsta kompetensen/kunskapsnivån innebär att studenten kan reflektera, förklara orsaker, motivera sitt agerande, hypotisera och/eller skapa något nytt.

För att kunna använda metoden krävs att scenarios med Qs och bedömning av svar är i linje med SOLO-taxonomin. Frågorna måste formuleras på ett sätt så att det går att pröva studenternas kompetens.

Förbättrade studenterna sina svar på Kurs 10?

Det uppnådda resultatet för scenarios som bevarades på nytt på Kurs 10 framgår av figuren nedan. Av de 242 svar som bedömdes vara felaktiga och/eller ofullständiga (röda) på Kurs 9 blev 155 svar bedömda att motsvara den högsta kunskapsnivån (grön) på Kurs 10. På motsvarande sätt förbättrades 37 av 54 'vita' svar till att reflektera den högsta kompetensnivån. Det sammantagna resultatet vittnar om att studenterna i viss mån besitter förmågan att identifiera kunskapsluckor och inhämta ny kunskap för att kunna fördjupa sina svar men dock inte i den omfattning som examinationsgruppen förväntat sig.

Examinationsformen fungerade väl för att identifiera de studenter som visade en klar förbättring (eller inte) av sina svar. Resultatet för individuella studenter på Kurs 9 visas i grafen till vänster och för Kurs 10 till höger.

Målet har varit att varje individ skulle prestera minst 50% bättre för att uppfylla examensmålen och så är fallet för Kohort 2019.

Resultat från formativa kursvärderingar

Det är helt tydligt att det är den kliniska tjänstgöringen (VFU) vid olika folktandvårdskliniker i Region Skåne och AVT och ABUT som är lärorika för Kurs 10-studenterna. Den mest uppskattade lärandemiljön är VFU eftersom studenterna upplever ett eget ansvar för omhändertagandet av sina patienter. De positiva omdömena grundar sig på god introduktion, kunniga och intresserade handledare, god patienttillgång, blandning av barn och vuxna men framförallt att uppleva ’klinisk mognad’ och att ta beslut på egen hand. Ingen student vill vara utan sin tid på VFU! Det finns dock ett fåtal undantag där studenter upplevt att ’inte bli lyssnade på’ och att deras uppfattning om nya behandlingsmetoder inte fått gehör på kliniken.

AVT och ABUT är fortfarande uppskattade lärandemiljöer med sina kunniga och närvarande kliniska handledare. Att studenterna får arbeta två och två ses inte längre som ineffektivt. Det är helt enkelt inte givande att vara assistent i ett par studenter. Jouren är som alltid mycket lärorik.

Klinisk timme används fortfarande i alltför liten utsträckning och är helt och hållet beroende av den kliniska lärarens inställning, kompetens och kunskapsbasis.

Som för tidigare kohorter bidrar arbetet i basgruppen i mindre utsträckning till studenternas lärande. Det är viktigt att påpeka att basgruppsarbete har fungerat riktigt bra för flertalet grupper i denna kohort. Föreläsningar och seminarier under kursens gång är genomgående mycket uppskattade.

Det är anmärkningsvärt att mer än hälften av studenterna finner att lärandemiljön inom ramen för sitt masterarbete är undermålig. Studenterna har mycket olika erfarenheter, alltifrån missnöje till det bästa momentet under hela utbildningen.

Uppföljning av tidigare åtgärder

Studenterna har tidigare starkt kritiserat den kliniska verksamheten på AVT som innebar att de skulle arbeta två och två med en patient i centrum och detta uppfattades som synnerligen ineffektivt. En ny och tydligare modell för studenternas arbete på AVT har tagits fram av klinikansvarig Nina Lundegren och denna har fallit i mycket god jord. Numera anser studenterna att det är mycket lärorikt att agera 'assisterande tandläkare'.

Analys av kursansvarig lärare Anna Truedsson

Min uppfattning är att studenterna överlag var mycket nöjda med Kurs 10. Jag har varit lyhörd för studenternas önskemål och infört några nyheter i seminarieprogrammet. Tidigare har det redovisats brister i måluppfyllelse för öronsjukdomar samt sjukliga förändringar i n. facialis vilket är anmärkningsvärt eftersom studenterna får en mycket ingående föreläsning avseende detta. Det är min personliga uppfattning eftersom jag även deltar i detta seminarium tillsammans med en ÖNH-läkare.

Nytt för denna termin var föreläsning/återkoppling av allvarliga infektioner samt information angående "Antibiotika Smart" och antibiotikarekommendationer. (föreläsare Bengt Götrick, Anna Truedsson). Detta infördes eftersom vi ansåg att studenterna hade brister inom området och att de behövde en uppdatering av området.

Ortodonti-avdelningen framförde önskemål om införande av seminarium avseende 'vuxenortodonti samt retention'. Även detta genomfördes och mottogs positivt av studenterna och kommer att bli en återkommande del av kurs 10.

Studenterna efterfrågade information angående nya diagnoser/indelning av parodontala sjukdomar som infördes under 2019. Representanter från parodontologi gav föreläsning. Eftersom kurs 10:s seminarieprogram är mer eller mindre fullbokat kommer inte denna föreläsning vara återkommande utan endast på begäran från studenterna. Förhoppningsvis är kommande studenter 2020 väl invigda i den nya parodontala indelning.

Nytt på seminarieprogrammet var även information från patientnämnden som på eget initiativ tog kontakt med kursansvarig. En bra information för studenterna att ta med sig ut i arbetslivet.

Som delaktig i studenterna kirurgiutbildning har vi nu beslutat att införa en rapportblankett fr.o.m HT-19 för att få en översikt över hur många extraktioner/operationer varje student genomför under sin utbildning. Det har inte funnits tidigare och jag anser att det är en brist. Registreringen gäller för K7-10. Allt för att se till att det inte blir en snedfördelning och för att kunna uppmuntra visa studenter till mer kirurgiska ingrepp.

Analys av klinisk ansvarig lärare (AVT) Nina Lundegren

Studenterna har arbetat utifrån 9/3 alt 9/4 modellen, dvs. 9 av studenterna har haft egna patienter inbokade till passen. Övriga studenters uppgifter har varit:

- kamratbedömningar (dvs tittar och diskuterar med behandlande student och patient innan handledaren hämtas in, och är aktiv vid diskussion med handledaren)
- journaler/journalskrivning ny patient
- kostnadsförslag
- assistans vid behandling
- leda kliniktimmen med utgångspunkt för vad som hänt på det aktuella passet, men även identifiera behov av kunskapsinhämtning varför det kan bli nästkommande pass också!
- om behandlande student är sjuk och inte har kunnat nå patienten kan bedömning göras om handledarstudenten kan vikariera för den behandlande studenten aktuellt pass

Studenterna har inte alltid följt dessa instruktioner och det har förekommit att de som inte haft egna patienter inbokade har avvikit från kliniksal och inte tagit sitt ansvar enligt ovan. Det behöver förtydligas framöver att dessa uppgifter är en del av utbildningen och att man även bedöms på dessa punkter. Vi har identifierat att studenterna inte sköter sin patientadministration på ett tillfredställande sätt. Patienter har inte hört av ”sin” student under långa perioder. Remisshantering har inte skötts och man har inte känt ansvar för sina patienter i önskad utsträckning. Detta är något som vi måste arbeta vidare med och handledarna har blivit uppdaterade. Studenterna behöver använda sina loggböcker och patienternas behandlingskort systematiskt och handledarna kommer framöver att följa upp detta.

Kommentarer från externa föreläsare

Flertalet externa föreläsare verkar se fram emot sina föreläsningar och ’ställer gärna upp igen’. Nedan följer några av deras kommentarer.

- Grupperna har de senaste åren varit diskussionsglada och är alltid trevliga att träffa
- Roligt med trevliga och kunniga studenter
- Jag vill tacka för ett trevligt samarbete kring tandläkarstudenterna

Förslag på åtgärder som befrämjar kursutveckling

På kort sikt

Studenterna uppvisar bristfälliga kunskaper om och förståelse för tillämpningen av diagnostiska principer inom tandvården. Det krävs från ämnesansvarigas sida ett förtydligande om riskbedömningar och hur patienter med ökad risk för karies eller parodontit kan identifieras.

Anpassa och uppdatera föreläsningarna om ’hur facialnerven kan påverkas av sjukdom’ och om ’olika öronsjukdomar’ så att studenterna upplever att de når upp till lärandemålen.

Ta fram en bra modell för genomförande av klinisk timme så att den blir meningsfull och mer lika för alla studentgrupper.

På lång sikt

Genomgående stimulera och öka studenternas nyfikenhet så att alla studenter når upp till examensmålen.